

STRME STAZE BIJELE KUĆE

Lalić, Dražen (2009.) *Obama: Strme staze do Bijele kuće*. Zagreb: Novi list, Adamić. 173 str.

Dražen Lalić je profesor sociologije i političke komunikacije na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Godine 2008. pratio je u SAD-u predsjedničke izbore, završnicu kampanje i postizborne reakcije. Iskustva koja je autor prikupio temelj su knjige *Obama: Strme staze do Bijele kuće*, koja je svojevrsna zbirka reportaža i tekstova politološke i sociološke tematike, a objavljena je, nimalo slučajno, upravo na dan inauguracije 44. američkog predsjednika.

Knjiga je podijeljena na četiri cjeline od kojih svaka sadrži po nekoliko podnaslova. U posebnom prilogu na kraju knjige nalaze se najvažniji Obamini govori, kao i povijesni govor Martina Luthera Kinga, te popis literature koji sadrži 124 bibliografske jedinice strukturirane na sljedeći način: knjige i znanstveni članci (46), tekstovi u tisku (57), te popis internetskih stranica (21).

Na samom početku, autor nas uvodi u euforičnu situaciju jednog lokalnog washingtonskog kluba u kojem se našao upravo na izbornu noć, uoči proglašenja 44. predsjednika SAD-a. Ni sam ne krije fascinaciju karizmom Baracka Husseina Obame, uzbuđenje oko objavljenih rezultata i nadu u bolju američku politiku. Gotovo neprimjetno prelazi na činjenice vezane uz samu kampanju te, na jednako suptilan način, povremeno povlači paralelu s prilikama u Hrvatskoj: od pojedinačnih brojki dobivenih temeljem glasovanja birača, osvrta na samu predizbornu utakmicu i Obamine suparnike, do odnosa s Kubom kao jednim od brojnih izazova američke administracije.

U drugoj cjelini sažeto su iznesene informacije iz života i političke karijere Baracka

Obame. Autor nas na jednostavan način upoznaje s poviješću njegove obitelji, koju je većina javnosti već usvojila, pa je lako pratiti likove i događaje koji se navode. Ističe važnost karakternih osobina, Obamine društvene pozadine i mješovito rasno podrijetlo koje je profiliralo njegovu pripadnost multikulturalizmu. Dobar dio posvećen je prošlosti SAD-a, Martinu Lutheru Kingu, Johnu F. Kennedyju, rasnoj problematici, Obaminu odrastanju, obitelji, obrazovanju i naravno specifičnoj kampanji, te novoj nadi koju pruža Americancima i svijetu. Ipak, kako se suština knjige temelji na političkom procesu, Lalić se više bavi samim izborima. Iz sadržajnih opisa političkih strujanja u Demokratskoj stranci, čikaškog okruga i šire, stječe se dobar uvid o tome kako je došlo do intenzivne pozornosti koju je javnost pridavala karizmatičnom Baracku Obami i zašto je Hillary Clinton iz dobivene pozicije otišla u unutarstranački poraz. Shodno tome, opisano je i uzbudljivo nadmetanje za predsjedničku nominaciju u njegovoj stranci s Hillary Clinton.

U trećoj, središnjoj cjelini, autor iznosi svoje spoznaje izravno vezane za kampanju i izbore u Americi, te interpretira Obamin uspon do kandidata za predsjednika SAD-a. Posebnu pozornost posvećuje njegovim protukandidatima, republikancima Sari Palin i Johnu McCainu. Medijski atraktivnu i po mnogočemu osobitu političarku i izrazito sposobnog lidera, koji je naposljetku sam priznao poraz, pobijedio je glasovima bijelaca. Osim toga, govori se i o ključnim temama koje su Baracku Obami donijele pobjedu, od

gospodarske krize, obrazovanja, energetske neovisnosti i reforme zdravstvenog sustava, do Iraka i Afganistana. Ipak, smatra autor, Obama je posebno orijentiran na unutarnju politiku, jer upravo na tom području raspolaže s najviše znanja i iskustva. Lalić se osvrće i na *grassroot* (odozdo nagore) pristup, brojne aktiviste kampanje, televizijsko oglašavanje, te izborne urede koji su odredili način organiziranja same kampanje, a potom i položaj predsjednika SAD-a.

Posljednjim poglavljem autor zaključno analizira osnovne kulturne i političke aspekte izbora prvoga Afroamerikanca za predsjednika SAD-a. Ponukan promatračima koji su se time prije bavili, povlači paralele s bivšim predsjednicima. Prvenstveno se to odnosi na Abrahama Lincolna. Obama ga, pored ostalih sličnosti, slijedi i u „odabiru suparnika“ za svoj kabinet. Da se povijest ponavlja, Lalić potkrjepljuje s još nekoliko činjenica koje su obilježile poteze novoga predsjednika. Spominje i one koji upozoravaju da će zbog krize i pogrešne reakcije nove vlasti Obama postati veliko razočaranje. Ipak, smatra da je pritom zanezaren Obamin velik politički kapital, ali i da je za takve ocjene još rano. Na samom kraju, autor se osvrće na poruke koje ambicioznost i uspjeh Baracka Obame šalju politici općenito, ali nastoji ukazati i u kojoj je mjeri Obama primjenjiv na hrvatske prilike. Pritom najviše ističe uspostavljanje povjerenja u političare i izazivanje interesa kod birača.

U posebnom prilogu na kraju knjige nalaze se najvažniji Obamini govori, među ostalim pobjednički govor u Parku Grant (Chicago), kao i povijesni govor Martina Luthera Kinga „Sanjam“.

Knjiga *Obama: Strme staze do Bijele kuće* sigurno pruža temeljni uvid u način na koji je Barack Obama postao predsjednikom Sjedinjenih Američkih Država i daje osnove za buduće razmišljanje o politici nove vlasti u najmoćnijoj zemlji svijeta. Zanimljivo je primijetiti da je Lalić vjerojatno bio jedini ovdašnji znanstvenik koji je pratio kampanju, što svakako stvara prostor za dodatno proučavanje najskuplje i najzanimljivije predsjedničke kampanje u povijesti. Na nekoliko mjesta i sam autor predlaže i poziva na zanimljiva istraživanja kojima bi se bilo korisno posvetiti (primjerice, precizan popis uzora Baracka Obame, analiza poveznica između njegovih djela i intelektualno-duhovne potke te aktivističkog i političkog djelovanja, analiza sadržaja televizijskih spotova Obame i McCaina). S druge strane, U Hrvatskoj su objavljene već dvije knjige aktualnog američkog predsjednika (*Snovi mojega oca. Priča o rasi i naslijeđu* i *Odvažnost nade*) koje je hrvatska publika jako dobro prihvatila što je dobar pokazatelj itekako prisutnog interesa za fenomen Obame u našoj zemlji.

Ivona Pastor